

1513.

Na osnovu člana 30 stav 1 i člana 141 Zakona o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore”, broj 01/18 i 069/25), Komisija za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija), na 185. sjednici održanoj dana 05. juna 2026. godine, donijela je

PRAVILA O PRIMJENI REGULATORNIH TEHNIČKIH STANDARDA ZA ODGOVARAJUĆE ARANŽMANE, SISTEME I POSTUPKE, KAO I OBRASCE OBAVJEŠTENJA KOJI SE KORISTE RADI SPREČAVANJA, OTKRIVANJA I PRIJAVLJIVANJA ZLOUPOTREBA TRŽIŠTA ILI SUMNJIVIH NALOGA ILI TRANSAKCIJA

Predmet

Član 1

(1) Ovim pravilima uređuju se detaljna organizacija, uspostavljanje i sprovođenje odgovarajućih aranžmana, sistema i procedura za sprečavanje, otkrivanje i prijavljivanje zloupotreba na tržištu kapitala, uključujući postupanje sa sumnjivim nalogima i transakcijama koje mogu predstavljati zloupotrebu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj takvih radnji, kao i način i postupak dostavljanja izvještaja o sumnjivim nalogima i transakcijama nadležnom organu.

(2) Ovim pravilima se, naročito, uređuju: obaveze lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, kao i operatora tržišta i investicionih društava koja upravljaju mjestom trgovanja; uspostavljanje sistema nadzora, detekcije i analize naloga i transakcija; način pripreme, sadržaj, forma i dostavljanje izvještaja o sumnjivim nalogima i transakcijama (STOR); rokovi postupanja i obaveza izvještavanja; način elektronske komunikacije sa Komisijom za tržište kapitala Crne Gore kao i čuvanje dokumentacije i evidencija u vezi sa sprovedenim analizama i prijavama.

Definicije

Član 2

(1) Za potrebe Pravila o primjeni regulatornih tehničkih standarda za odgovarajuće aranžmane, sisteme i postupke, kao i obrasce obavještenja koji se koriste radi sprečavanja, otkrivanja i prijavljivanja zloupotreba tržišta ili sumnjivih naloga ili transakcija (u daljem tekstu: Pravila), pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

1) „izvještaj o sumnjivim transakcijama i nalogima” (STOR) označava izvještaj o sumnjivim nalogima i transakcijama, uključujući svako njihovo otkazivanje ili izmjenu, koji mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, a koji se podnosi u skladu sa članom 141 st. 1, 2, 3 i 4 Zakona o tržištu kapitala (u daljem tekstu: Zakon);

2) „elektronska sredstva” označavaju sredstva elektronske opreme za obradu (uključujući digitalnu kompresiju), skladištenje i prenos podataka, putem žičnih, radio, optičkih tehnologija ili drugih elektromagnetnih sredstava;

3) „grupa” označava matično društvo i sva njegova zavisna društva;

4) „nalog” označava svaki nalog, uključujući svaku kotaciju, bez obzira da li je njegova svrha prvobitno unošenje, izmjena, ažuriranje ili otkazivanje naloga i bez obzira na njegovu vrstu.

(2) Ostali izrazi imaju isto značenje kao u Zakonu.

Opšti zahtjevi

Član 3

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije dužna su da uspostave i održavaju aranžmane, sisteme i postupke kojima se obezbjeđuje:

1) efikasno i kontinuirano praćenje svih primljenih i prenesenih naloga i svih izvršenih transakcija radi otkrivanja i identifikovanja naloga i transakcija koje mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem;

2) dostavljanje STOR izvještaja Komisiji u skladu sa zahtjevima utvrđenim ovim pravilima, korišćenjem obrasca iz Priloga ovih pravila.

(2) Obaveze iz stava 1 ovog člana primjenjuju se na naloge i transakcije koje se odnose na bilo koji finansijski instrument, bez obzira na:

1) svojstvo u kojem je nalog unijet ili transakcija izvršena;

2) vrstu klijenata na koje se odnose;

3) da li su nalozi unijeti ili transakcije izvršene na mjestu trgovanja ili van mjesta trgovanja.

(3) Operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da uspostave i održavaju aranžmane, sisteme i postupke kojima se obezbjeđuje:

1) efikasno i kontinuirano praćenje svih primljenih naloga i svih izvršenih transakcija, radi sprečavanja, otkrivanja i identifikovanja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija, manipulacije tržištem i pokušaja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija i manipulacije tržištem;

2) dostavljanje STOR izvještaja Komisiji u skladu sa zahtjevima utvrđenim ovim pravilima, korišćenjem obrasca iz Priloga ovih pravila.

(4) Obaveze iz stava 3 ovog člana primjenjuju se na naloge i transakcije koje se odnose na bilo koji finansijski instrument, bez obzira na:

1) svojstvo u kojem je nalog unijet ili transakcija izvršena;

2) vrstu klijenata na koje se odnose.

(5) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da obezbijede da aranžmani, sistemi i postupci iz st. 1 i 3 ovog člana:

1) budu odgovarajući i proporcionalni obimu, veličini i prirodi njihove poslovne aktivnosti;

2) budu redovno procjenjivani, najmanje kroz godišnju reviziju i internu provjeru, te ažurirani kada je to potrebno;

3) budu jasno dokumentovani u pisanom obliku, uključujući sve izmjene i dopune, radi usklađenosti sa ovim pravilima, i da se dokumentacija čuva najmanje pet godina.

(6) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da, na zahtjev Komisije, dostave Komisiji informacije iz stava 5 tač. 2 i 3 ovog člana.

Sprečavanje, praćenje i otkrivanje

Član 4

(1) Aranžmani, sistemi i postupci iz člana 3 st. 1 i 3 ovih pravila:

1) omogućavaju pojedinačnu i uporednu analizu svake izvršene transakcije i svakog unijetog, izmijenjenog, otkazanog ili odbijenog naloga u sistemima mjesta trgovanja, a u slučaju lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije i van mjesta trgovanja;

2) proizvode upozorenja koja ukazuju na aktivnosti koje zahtijevaju dodatnu analizu radi otkrivanja mogućeg trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, odnosno pokušaja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem;

3) obuhvataju cjelokupan spektar trgovačkih aktivnosti koje obavljaju predmetna lica.

(2) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, kao i operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja, dužni su da, na zahtjev Komisije, dostave informacije kojima se dokazuje odgovarajuća priroda i proporcionalnost njihovih sistema u odnosu na obim, veličinu i prirodu njihove poslovne aktivnosti, uključujući informacije o nivou automatizacije tih sistema.

(3) Operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da, u mjeri koja je odgovarajuća i proporcionalna obimu, veličini i prirodi njihove poslovne aktivnosti, koriste softverske sisteme i imaju uspostavljene postupke koji doprinose sprečavanju i otkrivanju trgovanja na osnovu povlašćenih informacija, manipulacije tržištem ili pokušaja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

(4) Sistemi i postupci iz stava 1 ovog člana uključuju softver sposoban za naknadno automatizovano čitanje, reprodukciju i analizu podataka iz knjige naloga, pri čemu taj softver mora imati dovoljan kapacitet za funkcionisanje u okruženju algoritamskog trgovanja.

(5) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, kao i operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja, dužni su da uspostave i održavaju aranžmane i postupke kojima se obezbjeđuje odgovarajući nivo ljudske analize u praćenju, otkrivanju i identifikovanju transakcija i naloga koji mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

(6) Operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da uspostave i održavaju aranžmane i postupke kojima se obezbjeđuje odgovarajući nivo ljudske analize i u sprečavanju trgovanja na osnovu povlašćenih informacija, manipulacije tržištem ili pokušaja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

(7) Lice koje profesionalno organizuje ili izvršava transakcije ima pravo da, pisanim ugovorom, delegira pravnom licu koje je dio iste grupe obavljanje funkcija praćenja, otkrivanja i identifikovanja naloga i transakcija koje mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

(8) Lice koje delegira navedene funkcije ostaje u potpunosti odgovorno za izvršavanje svih obaveza iz ovih pravila i člana 141 Zakona, i dužno je da obezbijedi da aranžman bude jasno dokumentovan, kao i da zadaci i odgovornosti budu dodijeljeni i usaglašeni, uključujući trajanje delegiranja.

(9) Lice koje profesionalno organizuje ili izvršava transakcije može, pisanim ugovorom, delegirati trećem licu („pružalac usluge“) obavljanje analize podataka, uključujući podatke o nalogima i transakcijama, kao i generisanje upozorenja neophodnih za sprovođenje praćenja, otkrivanja i identifikovanja naloga i transakcija koje mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

(10) Lice koje delegira navedene funkcije ostaje u potpunosti odgovorno za izvršavanje svih obaveza iz ovih pravila i člana 141 Zakona i dužno je da u svakom trenutku ispunjava sljedeće uslove:

1) da zadrži stručnost i resurse neophodne za procjenu kvaliteta pruženih usluga i organizacione adekvatnosti pružaoca usluge, nadzor nad delegiranim uslugama i kontinuirano upravljanje rizicima povezanim sa delegiranjem tih funkcija;

2) da ima neposredan pristup svim relevantnim informacijama koje se odnose na analizu podataka i generisanje upozorenja.

(11) Pisani ugovor mora sadržati opis prava i obaveza lica koje delegira funkcije iz stava 1 ovog člana, kao i prava i obaveza pružaoca usluge.

(12) Ugovor mora sadržati i osnove koje omogućavaju licu koje delegira funkcije da raskine takav ugovor.

(13) Kao dio aranžmana i postupaka iz člana 2 st. 1 i 3 ovih pravila, lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, kao i operateri tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja, dužni su da čuvaju najmanje pet godina informacije koje dokumentuju sprovedenu analizu u vezi sa naložima i transakcijama koje mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, koje su bile predmet ispitivanja, kao i razloge za podnošenje ili nepodnošenje STOR izvještaja.

(14) Informacije iz stava 13 ovog člana dostavljaju se Komisiji na njen zahtjev.

(15) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da obezbijede da aranžmani i postupci iz člana 3 st. 1 i 3 ovih pravila garantuju i održavaju povjerljivost informacija iz stava 1 ovog člana.

Obuka zaposlenih

Član 5

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da organizuju i obezbijede efikasnu i sveobuhvatnu obuku zaposlenih uključenih u praćenje, otkrivanje i identifikaciju naloga i transakcija koje bi mogle predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, uključujući i zaposlene uključene u obradu naloga i transakcija.

(2) Obuka iz stava 1 ovog člana sprovodi se redovno i mora biti primjerena i proporcionalna obimu, veličini i prirodi poslovnih aktivnosti.

(3) Operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su, pored obuke iz stava 1 ovog člana, obezbijediti obuku i zaposlenima uključenim u sprečavanje trgovanja na osnovu povlašćenih informacija, manipulacije tržištem ili pokušaja trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

Obaveze izvještavanja

Član 6

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da uspostave i održavaju efikasne aranžmane, sisteme i procedure koje im omogućavaju da procijene da li nalog ili transakcija mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, u svrhu podnošenja STOR prijave.

(2) Aranžmani, sistemi i procedure iz stava 1 ovog člana moraju uzeti u obzir elemente koji čine stvarno ili pokušano trgovanje na osnovu povlašćenih informacija ili manipulaciju tržištem, u skladu sa čl. 131 i 138 Zakona, kao i neiscrpne pokazatelje manipulacije tržištem propisane Pravilima o pokazateljima manipulacije tržištem, pragovima za objavljivanje informacija, nadležnom organu za obavještavanje o odlaganju objavljivanja povlašćenih informacija, odobrenju za trgovanje tokom zatvorenog perioda i vrstama transakcija rukovodilaca koje podliježu prijavljivanju.

(3) Sva lica iz stava 1 ovog člana koja učestvuju u obradi istog naloga ili transakcije odgovorna su za procjenu da li je potrebno podnijeti STOR prijavu.

(4) Sva lica iz stava 1 ovog člana dužna su da obezbijede da informacije dostavljene u okviru STOR prijave budu zasnovane na činjenicama i analizama, uzimajući u obzir sve informacije koje su im dostupne.

(5) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da uspostave procedure kojima se obezbjeđuje da lice u odnosu na koje je podnesena STOR prijava, kao i svako lice koje po osnovu svoje funkcije ili položaja kod obveznika izvještavanja nije ovlašćeno da zna za podnošenje STOR prijave, ne bude obaviješteno o tome da je STOR prijava podnesena, da će biti podnesena ili da postoji namjera njenog podnošenja Komisiji za tržište kapitala.

(6) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da popune STOR prijavu bez obavještanja lica u odnosu na koje se prijava podnosi, kao i bilo kojeg drugog lica koje nije ovlašćeno da zna da će STOR prijava biti podnesena, uključujući i putem zahtjeva za dostavljanje informacija koje se odnose na lice u vezi sa kojim se podnosi STOR prijava, a radi popunjavanja pojedinih polja prijave.

Rokovi za podnošenje STOR prijave

Član 7

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da obezbijede uspostavljanje efikasnih aranžmana, sistema i procedura za podnošenje STOR prijave bez odlaganja, u skladu sa članom 141 st. 1 i 4 Zakona, odmah nakon što se formira razumna sumnja na stvarno ili pokušano trgovanje na osnovu povlašćenih informacija ili manipulaciju tržištem.

(2) Aranžmani, sistemi i procedure iz stava 1 ovog člana moraju omogućiti podnošenje STOR prijave i u vezi sa transakcijama i nalogima koji su izvršeni ili dati u prošlosti, kada sumnja nastane na osnovu naknadno dostupnih događaja ili informacija.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, lice koje profesionalno organizuje ili izvršava transakcije, operator tržišta ili investiciono društvo koje upravlja mjestom trgovanja dužno je da u STOR prijavi Komisiji objasni razloge vremenskog razmaka između sumnjive povrede i podnošenja STOR prijave, uzimajući u obzir posebne okolnosti konkretnog slučaja.

(4) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da Komisiji dostave svaku dodatnu relevantnu informaciju za koju saznaju nakon prvobitnog podnošenja STOR prijave, kao i svaku informaciju ili dokumentaciju koju Komisija zahtijeva.

Sadržaj STOR prijave

Član 8

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da STOR prijavu podnose korišćenjem obrasca datog u Prilogu ovih pravila.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana koja podnose STOR prijavu dužna su da polja sa podacima koja se odnose na prijavljene naloge ili transakcije popune jasno, potpuno i tačno.

(3) STOR prijava mora sadržati najmanje sljedeće podatke:

1) identifikacione podatke o licu koje podnosi STOR prijavu i, u slučaju lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, podatke o svojstvu u kojem to lice djeluje, naročito kada trguje za sopstveni račun ili izvršava naloge u ime trećih lica;

2) opis naloga ili transakcije, uključujući:

a) vrstu naloga i vrstu trgovanja, naročito blok trgovine, kao i mjesto na kojem je aktivnost izvršena;

b) cijenu i obim transakcije;

3) razloge zbog kojih postoji sumnja da nalog ili transakcija predstavljaju trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem;

4) podatke koji omogućavaju identifikaciju svakog lica uključenog u nalog ili transakciju koji mogu predstavljati trgovanje na osnovu povlašćenih informacija, manipulaciju tržištem ili pokušaj trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem, uključujući lice koje je dalo ili izvršilo nalog, kao i lice u čije ime je nalog dat ili izvršen;

5) sve druge informacije i prateću dokumentaciju koje Komisija može smatrati relevantnim za otkrivanje, istragu i sprovođenje mjera u vezi sa trgovanjem na osnovu povlašćenih informacija, manipulacijom tržištem i pokušajem trgovanja na osnovu povlašćenih informacija ili manipulacije tržištem.

Način dostavljanja

Član 9

(1) Lica koja profesionalno organizuju ili izvršavaju transakcije, operatori tržišta i investiciona društva koja upravljaju mjestom trgovanja dužni su da STOR prijavu, uključujući svu prateću dokumentaciju i priloge, dostavljaju Komisiji elektronskim putem koji odredi Komisija.

(2) Komisija objavljuje na svojoj internet stranici podatke o elektronskim sredstvima iz stava 1 ovog člana.

(3) Elektronska sredstva iz stava 1 ovog člana moraju obezbijediti očuvanje potpunosti, integriteta i povjerljivosti podataka tokom njihovog prenosa.

Stupanje na snagu

Član 10

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 01/7-464/3-26

Podgorica, 05. jun 2026. godine

Predsjednik Komisije,

Željko Drinčić